

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Юридична деонтологія

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ОПП-26	Юридична деонтологія	Обов'язкова дисципліна професійної підготовки	Перший (бакалаврський)	1	2	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесні та пояснювально-демонстраційні; метод проблемного викладання; репродуктивні; практичні (аналіз професійно-етичних ситуацій у діяльності юриста, застосування норм юридичної деонтології); кейс-метод (аналіз етичних дилем у юридичній практиці); метод аналізу нормативно-правових актів (кодекси професійної етики, стандарти діяльності юриста); метод роботи з юридичними документами (етичні кодекси, дисциплінарні матеріали, правові висновки); моделювання професійних ситуацій; дослідницький і порівняльно-правовий; інтерактивні методи (дискусія, дебати, рольові ігри) із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до видів навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: розкриття соціально-нормативного змісту професійної діяльності юриста, її принципів, особливостей та ролі в житті суспільства і держави; характеристика її минулого, сьогодення і тенденцій подальшого розвитку; забезпечення формування ціннісних орієнтацій здобувача, шляхом цілісної систематизації вимог, які пред'являються до юриста в цивілізованому суспільстві, що прагне до побудови демократичної правової держави.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК08	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК09	Здатність працювати в команді.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН 06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН 17	Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у дискусіях на практичних заняттях; виконання практичних завдань (аналіз професійно-етичних ситуацій у діяльності юриста, застосування норм юридичної деонтології); тестування; перевірка індивідуальних і кейсових завдань (аналіз етичних дилем і стандартів професійної поведінки); аналіз нормативно-етичних актів (кодекси професійної етики); письмові роботи (ситуаційні завдання, тести, контрольні роботи, підготовка аналітичних висновків щодо професійної етики юриста); питання для поточного та підсумкового контролю; оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальна характеристика юридичної діяльності

Поняття, ознаки та види юридичної діяльності. Функції юридичної діяльності в суспільстві. Форми реалізації права у професійній діяльності юриста. Співвідношення юридичної діяльності з державним управлінням і правозастосуванням. Професійна відповідальність юриста.

Тема 2. Юридична наука та юридична практика

Поняття юридичної науки та її система. Основні методи юридичних досліджень. Співвідношення теорії та практики у праві. Вплив наукових досліджень на правотворення і правозастосування. Роль практики у формуванні правових позицій.

Тема 3. Система професійної підготовки юристів

Структура юридичної освіти в Україні. Стандарти вищої юридичної освіти. Компетентнісний підхід у підготовці юристів. Практична підготовка та стажування. Безперервна юридична освіта та підвищення кваліфікації.

Тема 4. Професія юриста та юридичні спеціальності

Загальна характеристика професії юриста. Основні юридичні спеціальності (суддя, адвокат, прокурор, нотаріус, юрисконсульт). Кваліфікаційні вимоги до окремих професій. Професійні права та обов'язки юриста. Специфіка діяльності в різних галузях права.

Тема 5. Моральне регулювання юридичної діяльності

Поняття юридичної етики. Етичні принципи діяльності юриста. Кодекси професійної етики (адвокатська, суддівська, прокурорська). Конфлікт інтересів та способи його врегулювання. Доброчесність як стандарт професійної поведінки.

Тема 6. Моральна культура юриста

Поняття та структура моральної культури юриста. Професійна честь і гідність. Відповідальність за етичні порушення. Формування моральних якостей у процесі навчання та практики. Етичні дилеми у юридичній діяльності.

Тема 7. Правова, політична та професійна культура юриста

Правова культура: зміст і значення. Політична культура юриста та її вплив на діяльність. Професійна культура як інтегративна характеристика. Правосвідомість і правова ідеологія. Роль культури у забезпеченні верховенства права.

Тема 8. Психологічна, естетична та етична культура юриста

Психологічні аспекти юридичної діяльності. Комунікативна компетентність юриста. Управління емоціями у професійній діяльності. Естетична культура (мовлення, зовнішній вигляд, поведінка). Етика спілкування з клієнтами та учасниками процесу.

Тема 9. Учасники судового процесу

Склад учасників судового процесу. Правовий статус сторін, третіх осіб, представників. Повноваження суду та інших учасників. Принципи змагальності та диспозитивності. Етичні стандарти поведінки учасників процесу.

Тема 10. Судова комунікація та репліки у судовому процесі

Поняття судової риторики. Види процесуальних виступів. Репліка як процесуальний інструмент: зміст, форма, межі. Техніка аргументації у суді. Помилки у судових виступах та їх правові наслідки.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Workplace Ethics and Professionalism: <https://www.coursera.org/learn/work-ethics>; GenAI for Legal Ethics and Practicality: <https://www.coursera.org/learn/genai-for-legal-ethics-and-practicality>);

- Prometheus (Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/>);

- edX (AI Ethics for Professionals: <https://www.edx.org/learn/food-science/wageningen-university-research-sustainable-food-security-crop-production>; Ethics and Leadership: <https://www.edx.org/learn/social-science/kings-college-london-ethics-and-leadership>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації; використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія щодо етичних стандартів юридичної діяльності, співбесіда з питань професійної поведінки юриста); пояснювально-демонстраційні (аналіз практики застосування норм професійної етики, розгляд етичних кейсів у діяльності суддів, адвокатів, прокурорів); практичні (аналіз деонтологічних ситуацій, вирішення етичних дилем, робота з кодексами професійної етики, моделювання професійної поведінки юриста); кейс-метод (аналіз конфліктів інтересів, дисциплінарної практики, порушень професійної етики); пошуковий і дослідницький методи (вивчення нормативних актів і стандартів професійної етики, підготовка аналітичних висновків); інтерактивні методи (дебати щодо меж допустимої поведінки юриста, рольові ігри «судове засідання», «консультування клієнта»); використання інформаційно-комунікаційних технологій

Методи оцінювання:

Для поточного контролю: усне та письмове опитування з питань юридичної деонтології; тестування; виконання практичних і кейсових завдань (аналіз етичних ситуацій, вирішення деонтологічних конфліктів); аналіз кодексів професійної етики та дисциплінарної практики; письмові роботи (розв'язання етичних задач, підготовка правових та етичних висновків); контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, результати неформальної освіти (онлайн-курси);

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю у формі тестування та/або письмової роботи з практичними завданнями.

Засоби діагностики результатів навчання:

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60										Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів
											100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Арабаджі Н.Б. Юридична деонтологія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2023. 72 с. <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/8a9e842e-cfb1-4b23-a370-e7858ee6bca7/download>
2. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/fca4e5de-e92b-4a8f-8d9e-11fdb2508671/download>
3. Вавринчук М.П., Кравчук С.Й. Юридична деонтологія. Основи професійної діяльності юриста: навч. посіб. Хмельницький: ХНУ, 2023. 234 с. <https://elar.khmnu.edu.ua/items/39c746cb-7258-49d0-afe6-1bc2056d49a7>
4. Веселовська Н.О., Гіда Є.О., Стерліков О.С. Сутність правової культури. Академічні візії. 2023. Вип. 18. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/2370>
5. Веселовська Н., Павлов В. Психологія мистецтва переконання: логіка, риторика та деонтологія в дії. Академічні візії. 2025. Вип. 44. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1955>
6. Веселовська Н.О. Роль конфліктологічної освіти у професійному становленні майбутніх юристів у контексті отримання вищої освіти під час війни. Часопис Київського університету права. 2022. № 2-4. С. 27-32. <https://doi.org/10.36695/2219-5521.2-4.2022.03>

7. Курс лекцій з юридичної деонтології: навч. посіб. / [І.А. Логвиненко, І.Л. Невзоров, Є.С. Логвиненко та ін.]; за заг. ред. І.А. Логвиненка, І.Л. Невзорова. Харків: ХНУВС, 2022. 184 с. <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/ed4a0090-3bf0-43ec-9b1a-a23d48badb90/download>
8. Кацавець Р.С. Юридична деонтологія: процес формування. Бачення вчених. *Dictum factum*. 2020. № 3(8). <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/169>
9. Марченко О.В. Юридична деонтологія: навч. посіб. Дніпро: Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. 2025. 168 с. <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/15046>
10. Поліцейська деонтологія: навч. посіб. / за заг. ред. В.Я. Марковського. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 316 с. <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3515/3/Марковський%20В.Я.--ВЕРСТКА--Поліцейська%20деонтологія--.pdf>

Викладач: *Веселовська Наталія Олександрівна*, кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна,
кандидат юридичних наук, доцент

